

Чалом, чалом савецкай вызваленчай фуфайцы! Сымбалю нашае аднолькавасці і прыніжанасці. Лягернаму ратунку ад съюжаў. Чалом вынаходніку самае перадавое ўніформы ў съвеце — ватоўкі, якая пазбаўляе ад усялякага цяжару адметнасці, якая ўшчэнт вынішчае індывідуальнасць, непатрэбную „настаяшчаму чалавеку“, вызваляе ад сябе самога.

І мы ў фуфайцы самі не свае. Надзіманыя, а значыць — падманныя.

Хабар

Сяргей Навумчык

Слова *хабар* паходзіць зь цюрскай мовы. *Хабар* у XX стагодзьдзі — гэта зусім ня тое, што было ў мінушчыне. Пляшка самагону брыгадзіру ад бабулькі, каб даў каня ўзараць соткі пад бульбу. Мех той самай бульбы ад брыгадзіра — начальніку рамонтнай майстэрні, каб па-за чаргой давёў да ладу трактар. Скрыня каньяку ці зуброўкі начальніку маскоўскага глаўку ад менскага міністра, каб уключылі ў плян дабудову якога-небудзь працьковага гіганта. У падобных выпадках *хабар* выглядаў спосабам выйсьці зь лябірынтаў сацыялістычнай эканомікі, адміністрацыйнай систэмы ці так званага „самага справядлівага правасудзьдзя“. І ніхто ня кіне камень у маці, якая несла *хабар* пракурору, каб вызваліць несправядліва засуджанага сына.

Але было і інакш, і *хабарам* магла выступаць — пэўны факт — калекцыйная стрэльба за дзясяткі тысячаў рублёў, якую Машэраў ад ЦК КПБ падараў Леаніду Брэжневу на ягоны чатырохзорны юбілей.

У апошнія пяць гадоў нашага стагодзьдзя ў *хабара* з'явілася слова-спадарожнік — такса. Любая паслуга — ці то паступленыне ў інстытут, ці то пазачарговаяе атрыманыне візвага штампіку ў пашпарце — мае свой дакладны грашовы эквівалент.

Зайважана, што *хабарніцтва* буяе там, дзе ўлада начальства, а ня ўлада закону.

Халава

Рыгор Барадулін

Бот складаецца зь перадоў, заднікаў, падэшвы, запяткаў, альбо абцасаў, і самае галоўнае — з *халавы*. *Халавы* могуць быць кароткімі і даўгімі, калянымі, наглянцаванымі, мяккімі і рховымя, суровымі і хтовымі. *Халавы*, можна сказаць, ablічча ботаў. Адсюль і прыказка: „*Відаць пана па халавах*“. А пра тое, калі ад ботаў толькі засталіся *халавы*, кажуць: „Пан у ботах, а сълед босы“.

І на пачатку ХХ-га стагодзьдзя, і асабліва ў сярэдзіне яго адмысловую ўвагу шаўцы аддавалі *халавам*: каб сонечных зайчыкаў ганялі, як люстэркі — так патрабавалі заказчыкі.

Апошнім часам слова „*халава*“ было адарвана ад ботаў і пачало ўжывацца ў іншым сэнсе. *Халава* — значыць дармаўшчына. *На халаву* — гэта значыць на дурнія напіцца, наесціся, ці чым палатацца.

Ст'юардэсы любяць анэктот. Міжнародная лінія. Разносяць выпіўку, закусь... Падыходзіць ст'юардэса да саўка і прапануе выпіць ды падмацавацца. Ён у адказ: „*Бабак няма*“, і так некалькі разоў. Тады ст'юардэса звязалася